

Sataman Ilta Jyväskylä 16.11.2019 Jarmo Sormunen

MINUN JUMALANI

JOHDANTO:

Neljää sokeaa henkilöä pyydettiin koskettamaan ja tunnustelemaan norsua. Sen jälkeen heidän tuli kuvata sanallisesti, millainen norsu oikein on.

Yksi heistä sanoi norsun olevan kylmän, kovan ja vähän liukkaankin. Toinen kuvasi norsua pehmeäksi, lämpimäksi, joustavaksi ja alati liikkuvaksi käärmeen omaiseksi kummallisuudeksi.

Kolmannen mielestä norsu oli suuren puun kaltainen, kuin pyöreä parru. Neljännelle norsu oli lautasen kaltainen, heiluva nahkainen olio.

Miten näiden neljän sokean näkökulma norsuun oli niin erilainen? Siksi että yksi kosketti juoksuhampaida, toinen kärsää, kolmas jykeviä jalkoja ja neljäs suuria heiluvia korvia.

Heidän kokemuksensa oli erilainen, niinpä myös heidän johtopäätöksensä.

Elämme aikaa, jossa käsitys Jumalasta on yhä tulkinnanvaraisempi. Jumalasta ei oikein saisi lausua mitään ehdotonta, koska jokaisen kokemukset jumalasta tai jumalista ovat niin erilaisia ja monien mielestä yhtä oikeita.

Silloin kun kokemukset ohjaavat mielipiteitämme Jumalasta, on Hänestä mahdotonta ilmaista mitään tarkkaa ja luotettavaa. Kaikki on vain 'mutua'. ”Mikää Sinä olet sanomaan, millainen Jumala on?”

Mutta jos otamme huomioon, että Jumala on itse ilmaissut millainen Hän on, tilanne on ihan toisenlainen.

Raamatussa Jumala ilmoittaa itsensä, sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa. Kuten Arto on kahtena aiempaa tämän opetusarjan iltana opettanut, tämä ilmoitus on ainoa luotettava lähde pohdittaessa Jumalan olemusta.

Mutta miksi sitten meillä kristityilläkin on niin erilaisia näkemyksiä Jumalasta? Meilläkin, jotka olemme mielestämme hyvinkin raamatullisia?

Miksi joku ei pääse millään irti vihaisen ja äärimmäisen vaativan Jumalan varjosta - vaikka kuinka uskoo Jeesukseen?

Miksi toisella on jatkuva synnintunto ja toinen voi hyvällä omallatunnolla tehdä vaikka mitä?

Meidän kuvaamme Jumalasta vaikuttaa ainakin kolme isoa tekijää:

- Meidän kokemuksemme

- Meidän persoonallisuutemme

- Meidän kulttuuritaustamme

KOKEMUKSEMME VAIKUTUS

Kasvatus on iso osa meidän kokemustamme. Siksi sillä on suuri vaikutus siihen, millainen on meidän kuvamme Jumalasta.

Raamatussa on monia upeita esimerkkejä perheistä, joissa vanhempien usko siirtyi polvesta polveen. Kuva rakastavasta ja pyhästä Jumalasta välittyi lapsille ja lastenlapsille, useampaan sukupolveen asti.

Mutta sitten siellä on myös esimerkkejä perheistä, joissa tämä ei onnistunut. Yksi niistä on kuningas Hiskia ja hänen poikansa Manasse.

Miksi usko on toiselle yhtä puristamista ja henkivaltojen kanssa taistelemista?
Miksi joku pystyy kaikilla soluillaan lepäämään Isän sydämellä ja miksi se on toiselle ihan mahdotonta?

Hiskia turvasi Herraan, Israelin Jumalaan, eikä Juudan kuninkaiden joukossa ole ketään hänen kaltaistaan, ei hänen jälkeensä eikä ennen häntä. Hän pysyi Herralle uskollisena, ei luopunut hänestä vaan noudatti käskyjä, jotka Herra oli antanut Moosekselle. 2Kn 18:56

Hiskia meni lepoon isiensä luo, ja hänen jälkeensä tuli kuninkaaksi hänen poikansa Manasse. Manasse oli kuninkaaksi tullessaan kaksitoistavuotias, ja hän hallitsi Jerusalemissa viisikymmentäviisi vuotta. Hänen äitinsä oli nimeltään Hefsibah. Manasse teki sitä, mikä on väärää Herran silmissä. Hän harjoitti samoja iljettävyyksiä kuin ne kansat, jotka Herra oli hävittänyt israelilaisten tieltä. 2Kn 20:21, 21:1-2

Vaikka Hiskia uskoi Jumalaan, ei se siirtynyt hänen pojalleen. Emme tiedä varmuudella mitä kaikkia virheitä hän lastensa kanssa teki.

Joka tapauksessa Manasse oli itse vastuussa omista ratkaisuistaan. Mutta kasvatuksella ja hänen omilla kokemuksillaan oli iso merkitys siihen polkuun, jonka hän valitsi.

- Sovellutus:

Varhaislapsuudessa ja lapsuudessa saatu opetus Jumalasta vaikuttaa meidän käsityksiimme Hänestä koko elämän ajan.

Onneksi Jumala pystyy luomaan uutta. Hän voi antaa korjaavia kokemuksia, oli meidän taustamme millainen tahansa.

Yksi klassinen esimerkki kokemuksen voimasta liittyy Jobin elämään:

Jobin jumalankuva muuttui hänen kohdattuaan tragedian toisensa jälkeen. Omaisuus tuhoitui, lapset kuolivat, terveys meni.

Tuon sairauden koulussa hän purki tuskaansa, sai nöyryyttäviä neivoja kavereiltaa ja kuuli lopulta Jumalan puhuvan.

Hän tajusi jumalankuvansa ongelman: hän oli oman ajattelunsa vanki. Jumala olikin paljon suurempi, pyhempi ja armollisempi, kuin hän oli ikinä kuvitellut.

Vaikka vanhemmat puhuisivat rakastavasta Jumalasta, mutta se ei näy heidän elämässään, lapset kasvavat vierastamaan moista Jumalaa.

Pelottelu, manipulointi, rajattomuus, ristiriitaisuus ja mielivaltaisuus tuottavat aina huonoa hedelmää kasvatuksessa.

Sen sijaan rakastava, turvallinen ja johdonmukainen kasvatus antaa hyvät lähtökohdat terveen jumalasuhteen syntymiselle.

Korvakuulolta vain olin sinusta kuullut, mutta nyt on silmäni sinut nähnyt. Sentähden minä peruutan puheeni ja kadun tomussa ja tuhassa. Job 42:5-6

PERSOONALLISUUTEMME VAIKUTUS

Toinen iso tekijä meidän jumalakuvaamme muodostumisessa on meidän persoonallisuutemme.

Me olemme erilaisia. Meillä on paitsi erilainen kokemusmaailma, myös erilainen temperamentti.

Yksi on sangviininen, toinen melankolinen, kolmas kolerinen, neljäs flegmaattinen... Se vaikuttaa myös meidän kokemukseemme Jumalasta.

Toiselle elää erityisesti Jumalan järjestys, toiselle Hänen luovuutensa, kolmannelle Hänen lahjansa ja neljännelle Hänen totuutensa jne. Eikä kukaan heistä ole väärässä.

Jumala muuttaa kokemustemme kautta meidänkin kuvaamme Hänestä.

Ja joskus se, mitä me pidämme kamalana kirouksena saattaakin olla valepukuun pukeutunut siunaus.

Näemme tämän erilaisuuden myös Raamatun henkilöissä ja vaikkapa evankelistoissa. He kirjoittivat oman persoonansa kautta.

Niinpä vaikkapa Johanneksen evankeliumi on hyvin toisenlainen kuin Markuksen evankeliumi. Pietarille, jonka käsikirjoittajana Markus toimi, elivät ihmeet ja tunnusteet. Teksti on täynnä tekemistä, menemistä ja tulemistä - hänen sangviinisen luonteensa mukaisesti.

Johannes taas kirjoittaa abstraktisemmin, ikäänkuin korkeammalta. Oman, ilmeisen melankolisen luonteensa mukaisesti. Tässä evankeliumissa on paljon puheita ja vain seitsemän ihmettä.

Kaikki neljä evankeliumia korostavat Jeesuksessa erilaisia piirteitä ja tukevat yhdessä toinen toisiaan.

KULTTUURIMME VAIKUTUS

Jumala on tehnyt koko ihmissuvun yhdestä ainoasta asumaan kaikkea maanpiiriä ja on säätänyt heille määrättyt ajat ja heidän asumisensa rajat, että he etsisivät Jumalaa, jos ehkä voisivat hapuilemalla hänet löytää - hänet, joka kuitenkin ei ole kaukana yhdestäkään meistä... Apt 17:26-27

Ihmiset kaikkialla maailmassa etsivät Jumalaa, mutta vähän eri tavoin ja vähän eri asioiden kautta. Heille elävät erilaiset asiat, vaikka he etsivät samaa Jumalaa... Eri kulttureissa eri asiat Jumalassa korostuvat. Lähetystyössä tästä puhutaan paljon, koska esim. aasialaisen ihmisen tulokulma on ihan erilainen kuin vaikkapa eurooppalaisen.

Meille länsimaisille ihmisille, vamasti suurelta osin protestanttisen historiamme vaikutuksesta, on tärkeätä oikea ja väärä.

Kun menemme itäänpäin, Lähi-Itään tai Aasiaan, kohtaamme **häpeä - kunnia** -kulttuurin. Ihmiset eivät kipuile niinkään syyllisyyden vaan häpeän kanssa.

Meille kristinuskossa on tärkeintä syyllisyydestä vapautuminen, saada anteeksi väärä teko ja toiminta.

Me motivoidumme **syyllisyys - syyttömyys** -akselilla. Synnistä seuraa rangaistus ja Jumalan vastaus syntiin on anteeksiantamus ja armo.

Jumala on ennenkaikkea Tuomari ja armahtaja.

Esimerkiksi minun jumalakuvani on korostuneen syyllinen - armahdettu -keskeinen. Tulin uskoon kovan synnintunnon kautta. Minulle elävät tänäänkin Raamatusta sellaiset kertomukset, missä syntinen saa armon ja anteeksiantamuksen.

Synti aiheuttaa häpeää, sekä ihmiselle itselleen, että ennenkaikkea hänen vanhemmilleen ja perheelleen.

Jumalan vastaus syntiin on kunnian palauttaminen, Jumalan lapsen asemaan korottaminen, Jumalan lapseksi pääseminen ja Jumalan perheeseen palauttaminen. Jumala on ennenkaikkea Isä.

Kolmas ihmisryhmä motivoituu **pelko - voima** -akselilla. Tämä on tavallista erityisesti animistisissa kulttureissa - esim. Afrikassa ja Etelä-Amerikassa. Ihmisten suurin ongelma ei ole syyllisyys tai häpeä, vaan pelko henkivaltoja tai inhimillisiä vallanpitäjiä kohtaan.

Synti on ennenkaikkea heikkoutta, johon vastaus on suurempi voima. Niinpä Jumala koetaan näissä kulttureissa erityisesti henkivaltojen kukistajana, Kuninkaana, Voittajana ja Ihmeidentekijänä.

Siinä missä Jeesus on länsimaiselle ihmiselle Sijaiskärsijä, on Hän Lähi- Idän

ihmiselle Välittäjä ja Afrikkalaiselle Vapauttaja.

Vaikka suomalaista jumalakuvaa hallitsee syyllisyys, vaikuttaa monen suomalaisenkin jumalaetsintään usein häpeän kokeminen, kuin myös pelko henkivaltoja kohtaan.

Kaikilla ihmisillä, asuvat he missä päin maailmaa tahansa, on nämä kaikki kolme tarvetta olemassa. Sillä ne ovat Jumalan meihin luomia.

Meidät kaikki luotiin syyttömyyteen, yhteyteen ja vapauteen. (Vaikka syntiinlankeemus heittikin meidät tuomion, häpeän ja pelon alle.)

On mielenkiintoista lukea Raamatun kertomuksia tästä näkövinkkelistä. Esimerkiksi ihmisen luomiskertomuksessa on voimakas häpeän elementti kaikkialla läsnä. Tuhlaajapoikavertaus kuvaa menetettyä kunniaa ja sen palauttamista, häpeän peittämistä yhtä lailla kuin anteeksiantamista.

Mutta erilaisista historiallisista ja kulttuurishistoriallisista syistä johtuen jokin näistä tarpeista on korostunut ja jyrännyt yleensä muut kaksi alleen.

Mikä Sinua motivoi kaikkein eniten suhteessa Jumalaan? Syyllisyys, Häpeä vai Pelko? Armahtaminen, Hyväksyntä vai Voima?

Onko Jeesus Sinulle erityisesti Anteeksiantaja, Yhteyteen Palauttaja vai Voittoisa Kuningas? Vai onko Hän Sinulle tätä kaikkea?

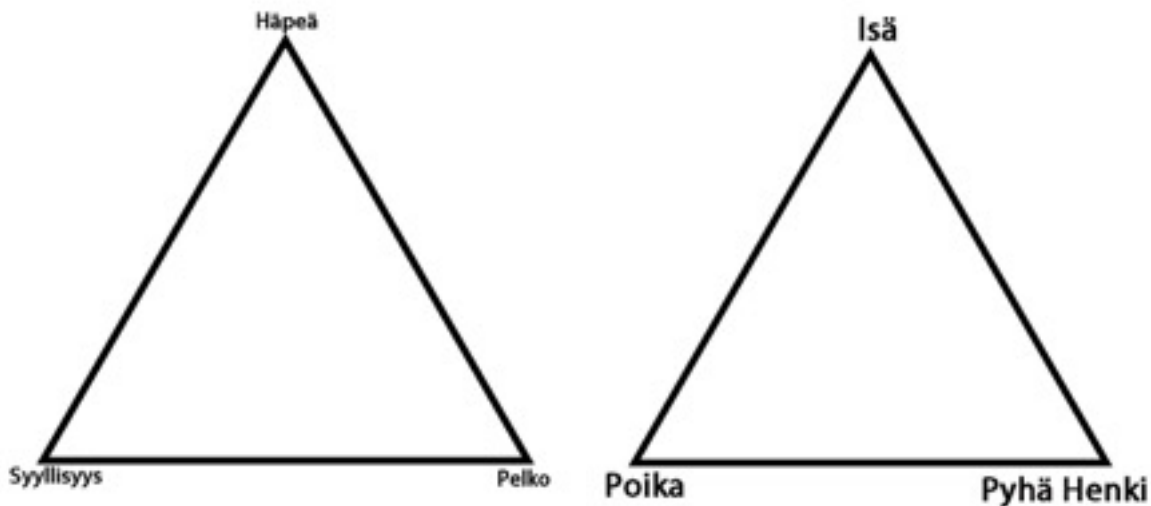
Nämä kolme, syyllisyyskulttuuri, häpeäkulttuuri ja pelkokulttuuri, liittyvät yllättävän läheisesti meidän kuvaamme Jumalasta. Niin kristittyinä kuin ei- kristittyinäkin.

ONKO SINUN JUMALASI KOLMIYHTEINEN?

Syyllisyys-Armahdettu -akseli liittyy Raamatussa läheisesti Poikaan, Jeesukseen ja Hänen sijaikärsimyksensä meidän syntiemme tähden. **Häpeä-kunnia** -akseli on liitettävissä Raamatussa Isään, joka palautti meidän asemamme Jumalan lapsena, antoi häpeän sijasta kunnian. **Pelko-voima** -akseli liittyy Raamatussa läheisesti Pyhään Henkeen, joka antaa meille voiman, lahjoittaa armolahjoja ja tekee tyhjäksi perkeeseen teot. Jos jokin näistä kolmesta puuttuu meidän julistuksestamme, sillä on valtavia vaikutuksia meidän kristillisyyteemme.

Vrt. kolme eri pituista kynttilää...

Meidän kysymyksemme kuuluu tänään: Millainen on Sinun Jumalasi? Raamatun mukaan Jumala on kolmiyhteinen. Ja nämä kolme persoonaa ovat jokainen yhtä paljon osa jumaluutta. Ei ole niin, että meillä on kolme Jumalaa, yksi suuri, toinen vähän pienempi ja kolmas ihan pieni. Hän on Isä, Poika ja Pyhä Henki.

Kaikilla kolmella persoonalla tulisi olla yhtä suuri painoarvo meidän jumalakuvasammme ja hengellisessä elämässämme.

Missä määrin Sinun jumalakuvasasi painottuu ”Poikakeskeisyys”?

Missä määrin Sinun jumalakuvasasi painottuu ”Isäkeskeisyys”?

Missä määrin Sinun jumalakuvasasi painottuu ”Pyhä Henki -keskeisyys”? Syntisen ihmiskunnan jäsenenä meidän jumalakuvasamme on harvoin täysin tasapainossa. Se elää kaiken aikaa.

Mutta kun näemme jonkin Jumalan kolmesta persoonasta jääneen sivuosaan uskossamme, on syytä tehdä korjausliikkeitä.

Usein vain käy niin, että löydettyämme vihdoinkin puuttuneen puolen innostumme siitä niin, että jumaluuden kaksi muuta persoonaa jäävät toissijaiseen asemaan.

Uskon kolminaisuuden olevan kaikkein tärkeimmän Jumalaa määrittävän piirteen. Ja ylilyönnit tai alilyönnit tässä kostautuvat kaikille alueille meidän hengellisessä elämässämme.

Mikä on se asia, mihin Sinä tarvitset tänään Jumalaa kaikkein eniten? Siihen vaikuttavat Sinun kokemuksesi, persoonallisuutesi ja Sinun kulttuuritaustasi.

Mutta kaikkein eniten siihen tulisi vaikuttaa Jumalan Sana, joka ei ole riippuvainen meidän kokemuksistamme. Sieltä me löydämme vastauksen kysymyseen millainen Hän oikeasti on?

Luen tähän loppun yhden kohdan Jesajan evankeliumista, jossa Jumalan armahdus, Jumalan kunnia ja Jumalan voima tulevat kaikki upealla tavalla näkyviin - Jeesuksen persoonassa.

Hän kasvoi Herran edessä niinkuin vesa, niinkuin juuri kuivasta maasta. Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet. Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet. Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä. Me pidimme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana, mutta hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut.

...Sentähden minä jaan hänelle osan suurten joukossa, ja väkevien kanssa hän saalista jakaa; sillä hän antoi sielunsa alttiiksi kuolemaan, ja hänet luettiin pahantekijäin joukkoon, hän kantoi monien synnit, ja hän rukoili pahantekijäin puolesta. Jes 53:2-5,12

Messikysymykset:

Millainen kuva Sinulla on Jumalasta?

Miten meidän kokemuksemme vaikuttavat käsitykseemme Jumalasta?

Miten meidän kasvatuksemme siihen vaikuttaa?

Miten Sinun käsityksesi Jumalasta on muuttunut vuosien aikana?

Millaiset kokemukset siihen ovat vaikuttaneet?

Miten meidän persoonallisuutemme ja temperamenttimme vaikuttaa kuvaamme Jumalasta?

Jarmo kuvaili kolmenlaisen kulttuurin lähestymiskulmaa suhteessa Jumalaan: syyllisyys, häpeä ja pelko. Mikä näistä kuvaa länsimaista tulokulmaa? Miten se näkyy uskossamme?

Mikä kolmesta kuvaa aasialaista tulokulmaa? Miten se näkyy uskossa?

Mikä kuva afrikkalaista tulokulmaa? Miten se näkyy?

Miten nämä kolme tulokulmaa liittyvät Jarmon mukaan kolminaisuuteen?

Jarmo vertasi myös yksityisen kristityn tulokulmaa kolmeen eri pituiseen kynttilään.

Mikä niistä on sinun hengellisessä elämässäsi pisin?

Millaisiin korjausliikkeisiin Sinun tulisi ryhtyä?